

KO NEĆE BRATA ZA BRATA . . .

Pavle D. Ostović

"Hrvatska Zora", koja izlazi u Muenchenu, u Njemačkoj, donijela je u svom broju za rujan-listopad (septembar-oktobar) ovu vijest:

Austrijski list, "Sued-Ost Tagespost", iz Graz-a, piše u svom broju od 30. augusta o. g. o misterioznom umorstvu Hasana Spate. Kao što je poznato, Spata je bio albanski emigrant, koji se odlučio na povratak u Albaniju iz Zapadne Njemačke, a preko Jugoslavije.

"Kad je stigao u Beograd, on je izmenada nestao, a 7. augusta o. g. jugoslovenske su vlasti objavile, da je ubijen prilikom pokušaja bijega iz jednog sabirnog logora u blizini Beograda. Povodom ubistva Hasana Spate, albanski su komunisti načinili čitav niz demonstracija, što je dovelo i do napuštanja Beograda od strane albanskog poslanika. Prema pisanju austrijskog lista, izgleda da su Titove vlasti dobine priznanje od Spate, da su ga Sovjeti poslali u Jugoslaviju, kao svog agenta. Spata je navodno također priznao, da Sovjeti imaju plan, da razbijaju Jugoslaviju. Po tome planu, Hrvatska bi postala "nezavisna" država. Makedoniju bi podijelile Albaniju i Bugarsku. Bačku bi dobila Mađarska, a neke oblasti kraj Dunava bilo bi se Rumunjskoj. Crna Gora bi dobila dijelove Hercegovine i Bosne, kao i dio Sandžak, dok bi Slovenija i Srbija takodjer postale nezavisne, ali umanjenje".

Toliko "Hrvatska Zora", a mi na brzu ruku dodajemo ovo:

Jeli gornja vijest o Spati istinita, ili nije, neznamo. Ali ako jest, onda je to znak, da su se Rusi vratili na svoje staro stanovište, da Jugoslaviju treba razbiti. Dok se nije pojavila Hitlerova, nacistička, opasnost Staljin je bio za razbijanje Jugoslavije. Ali onda, kad se ta opasnost pojavi, Staljin je promijenio mišljenje iz svojih, čisto ruskih, računa.

Poznato je, da je i carska Rusija bila proti osnivanju Jugoslavije, samo iz drugih razloga. Ondašnjoj pravoslavnoj Rusiji nije išlo u račun, da se Srbija, kao čisto pravoslavna zemlja, udruži s katoličkom i islamskom Hrvatskom. Svjedoci: Meštrović, Šupilo, Ižvoljski i drugi. S druge strane, ruski poslanik na Crnogorskom Dvoru, g. Giers, držao je, da Srbiju i Hrvatsku dijeli ne samo crkva, nego i mnogostoljetno sasvim drugačije kulturno i skustvo, pa da bi stoga posebno grješno bilo te dvije države s tako protivnim iskustvima ujedinjavati, jer da to ne bi dobro srušilo. Po njegovom mišljenju zajednički jezik nije bila dovoljno jaka veza za postignuće skupne zajednice. On je isto tako držao, da je radikalni mentalitet između Crnogoraca i Srbinaca tako velika, da bi čak i ujedinjenje Crne Gore i Srbije bilo velika pogreška. A ako se ne varamo od Giers-a potječe i plan, da se Crnoj Gori dodje li komad Hercegovine i Bosne, gdje je pučanstvo, pretežno pravoslavno, a mentalitet skoro isti, te cijeli Sandžak. Sav ostatak Bosne i Hercegovine treba je, ako se ne varamo, po tor: Giers-ovom planu, pasti Hrvatskoj.

Cinjenica je nadalje, da je sam Staljin ponudio Paveliću priznanje njegove Nezavisne Države Hrvatske uz uslov, da dozvoli prolaz ruskim trupama na Jadran, da se ne veže s nijednim protivnikom. Sovjetski Saveza, te da dozvoli nesmetan rad komunističkih stranci u Hrvatskoj. O tom je postojao, a možda još i postoji, pismeni akt potpisani od sovjetskog ambasadora Bogomolova. Jedan naš prijatelj je taj akt u Pavelićevu kancleriju u Zagrebu video i čitao.

K svemu ovomu valja dodati i vijest, koju je jedan čovjek iz zemlje primio. Prema toj vijesti: "Hrvatski i srpski komunisti se ne daju se gledati, a Srbinac, kao i rasta, nista ne razumije".

Moj posjet u domovinu i nazad u Ameriku

Najprije је zamoliti brata Vukelicu, urednika Zajedničara, ako je moguće da ovo otiska u Zajedničaru, sa moga posjeta u domovinu ovog prošlog ljeta.

Kao i mnogi naši stari doseljenici imao sam želju, da jednom posjetim moje rodno mjesto (selo) gdje sam se rodio i našu hrvatsku domovinu. I nakon moga 46 godina boravka u Americi, ta moja želja mi se je i ispunila.

U junu mjesecu ove godine odputovao sam iz New Yorka sa parobromom za Havre, France. Vozeci se, sve mi se u glavi nametalo, što i kako јe i što јe način mome rodnom selu i uopće u Dalmaciji i našoj domovini Hrvatskoj.

Is Hare sam putovao sa vlastom do našeg Zagreba, glavnog grada N. R. Hrvatske. Došao u Zagreb, ja to ne mogu opisati koliko sam bio vesao, da se jednom našao u domovini moga rođenja, za mene je to bilo nesto nezaboravnog. Prijavio sam se kod braće Matice Iseljenika Hrvatske, i tu su me lijepo dočekali i moj dobri prijatelj, Wm. Bažant, kojem neću i nemogu zahvaliti za surastljivu sastanku.

Na 8-mog jula iz Zagreba pođemo na turneu za Beograd, gdje su nas bratski pričekali i počastili od Matice Iseljenika Srbije. Poslije malog odmora smo prošli po gradu i okolicu, i vidjeli mnogo toga što se je izgradilo i još izgrađuje, poslijeratnog vremena. Nakon toga krenimo prema Sarajevu, sa pjesmama u veselju. U Sarajevu smo bili 3 dana i razgledali stare uspomene, po nove gradjevine, i tvornice izgradjene poslije rata. Gledajući to, to nas je sve začudilo što je naš narod učinio u kratko vrijeme. Toliko tvornica, puta, bolnica, škola i kuća, te seamo u Sarajevu, već u svakom drugom manjem i većem gradu u Jugoslaviji.

Druga stvar me je začudila, mi se ovdje u Americi rado nazivamo onim pokrajinama, ovdak su se dovezili, kao na primjer: Hrvat, Licanin, Dalmatinac, Bosanc, Hercegovac, Crnogorac, i Srbin. Nema toga onamo sad više. Već samo Jugosloveni i hrvatski u jedinstvo, to euješ i ništa drugo, što se tiče narodnosti.

Iz Sarajeva nastavimo put za Dubrovnik. Putujući za Dubrovnik mene je osobno veselio, jer se sve bliže primičemo mome rođenju u Dalmaciji. U Dubrovniku smo pogledali Kneževi Palači i druge uspomene Dubrovačke Republike. Pa zatim smo posjetili Split, Rijeku, Opatiju, Puin i Ljubljano i druga manja mesta. Kad smo prošli, možemo iskreno reći, da je naš narod gostoljubiv, časti te prštutom, sirom, pa i pečenkom i svakovrsnim pićem, i sa onim što ima, rado ti daje i nudi.

Nakon svega ovoga putovanja, koje je uzeo 18 dana pod im oni, jednoj i drugoj, kapu kroje. Stari su političari potpuno zatajili, jer su se okamenili na starinu shvatnjima. To svjedoči proteklih sedamnaest godina provedenih u izgnanstvu i potpunoj sterilnosti. Tito je, 1945. godine, učinio korak naprijed, ali nije išao do kraja. Može biti, da nije znao, ni razumio, u čemu je glavni problem. Priznajemo, da nismo ni mi, do nedavna, ovako jasno vidjeli srž problema, jer im Jugoslaviji i riječ jugoslovenstvu prostro dočvješka skrene na stranputicu, zasjeni srž problema, pa mu iznake stvarnost, a stvarnost su Hrvatski i Srbi, Hrvati i Srbi, Hrvatska i Hrvati nisu nikada predstavljali zaprijetu sporazuma, zaprijetu su predstavljali i predstavljaju — danas, kao i ranje — Srbija i Srbi. Ako to Tito uvidi u smogu s naga e, da Jugoslaviju rekonstruira na jedinoj državi, pa kako se zvala, a onda će se lako odupirati tajnim prezasnjima i planovima. Drugi će jugoslovenski narodi — Slovenci, Makedonci i Crnogorci — koji svi zadržali jedva predstavljaju dvadeset po sto cijelokupnog pučanstva Jugoslavije, lako nači svoj put kašto će se toj hrvatsko-srpskoj, ili srpsko-hrvatskoj, zajednički priključiti, to jest pod kakim će uslovima i u kojem obliku u njoj ostati.

Ali, ako se Hrvatska i Srbi, ne sporebna naroda s dvije posebne narodne svijesti. Ali kako su Hrvati i Srbi dva srodnih naroda, prirodno je i obostранo korisno, da se njihove države udruže, te da prema trećima oblikuju jednu državnu cjelinu, koja, u početku, treba da ima manje iako uporište u narodu, udariti solidne temelje zajedničkoj hrvatsko-srpskoj državi, pa kako se zvala, a onda će se lako odupirati tajnim prezasnjima i planovima. Drugi će jugoslovenski narodi — Slovenci, Makedonci i Crnogorci — koji svi zadržali jedva predstavljaju dvadeset po sto cijelokupnog pučanstva Jugoslavije, lako nači svoj put kašto će se toj hrvatsko-srpskoj, ili srpsko-hrvatskoj, zajednički priključiti, to jest pod kakim će uslovima i u kojem obliku u njoj ostati.

Netreba nika da smetnuti s nama, da su se, 1918. godine, Hrvatska i Srbija naše sućelice, kao dvije suverene države, što i profesor Slobodan Jovanović bez okolišanja priznaje. Na to se treba vratiti i onda ugovoriti međusobne odnose. Mi nevidimo drugoga rešenja, da se hrvatsko-srpska zajednica održi, ojača i uskladi. Može biti, da će se i budućnosti jugoslovenstvo razviti u toj zajednici, ali to će biti pitanje drugih generacija. Kad Hrvatska i Srbija svoje odnose urede i usklade, onda neće dolaziti nesvansi, gospodara.

U Zagoru je nedavno puštena u pogon nova tvornica kopna i kudjeljnih predava, čiji će godišnji kapacitet prelaziti brutoprodukt od 300 milijuna dinara.

U Vrginmostu nalaze se u toku radovi na izgradnji nove tvornice šper-ploča, koja treba da bude završena još tokom ove godine. U njoj će biti uposleno, kako se predviđa oko 350 radnika.

U Žitnjaku na periferiji Zagreba gradi se jedna od naših najmodernejih tvornica učjima u sklopu raditi hidrografa, paviljon za destinaciju masnih kiselina, rafinerija i posebni pogon za proizvodnju margarina. Sada se vrše radovi na hidrografi, gdje će se hidrirati biljna uija a godišnji će joj kapacitet iznositi 750 tona masača.

K svemu ovomu valja dodati i vijest, koju je jedan čovjek iz zemlje primio. Prema toj vijesti: "Hrvatski i srpski komunisti se ne daju se gledati, a Srbinac, kao i rasta, nista ne razumije".

Zajednički mladenci iz obitelji Belamarich

Elaine Visher

Toole, Utah. — Naš odjek broj 406 H.B.Z. se pozivača s novim članstvom iz Pomlatka. Ovaj put je grijezda broj 218 prelazi u određeno

ga članstva H.B.Z. i dobar uspjeh u daljnjen skolovanju, a tvojim roditeljima čestitamo na tvome odgoju i da su se postarali da si ti članom još od rođenja ove naše velike Hrvatske Bratske Zajednice.

M. Krpan, upravitelj grijezda br. 486 H.B.Z.

Elaine Visher

Toole, Utah. — Naš odjek broj 406 H.B.Z. se pozivača s novim članstvom iz Pomlatka. Ovaj put je grijezda broj 218 prelazi u određeno

Gloria i Arthur Skoff

Pittsburgh, Pa. — Ovime javljamo radosnu vijest, da je na 23. augusta, 1958. stupila u bračni život članice našeg odsjeka broj 4 H. B. Zajednice, sestra Gloria Belamarich sa svojim odabranikom, Arthur Skoff. Vjenčanje je toga dana obavljeno u crkvi All Saints, u Etna, Pa., po Rev. Fra. Gallagher.

Mladenka je kćerka od dobro poznatih roditelja, te vrijeđnih i odličnih zajedničara, Mr. i Mrs. Krsto Belamarich, koji živu u predgrađu Pittsburgha na adresi: 420 Louann Street, Shaler Township, Pa. Dakle, naš brat Krsto ima dvanest članova od svog obitelj u odsjeku broj 4.

Elaine je rođena ovdje u Toole, Utah, od roditelja John i Lucile (Pezel) Visher.

Sa izvrsnim uspjehom svršila je ovački High School, a sa

polazila College of St. Mary of the Wasatch u Salt Lake City, Utah. Elaine je vjeoma talentirana i pametna na daljnjim naukama tako prosljediti. Inače je vrlo akтивna u svakom školskom potpovitvu.

Mladenka je pak sin isto od dobrih i čestitih roditelja, te vrijeđnih i odličnih zajedničara, Mr. i Mrs. Krsto Belamarich, koji živu u predgrađu Pittsburgha na adresi: 420 Louann Street, Shaler Township, Pa. Dakle, naš brat Krsto ima dvanest članova od svog obitelj u odsjeku broj 4.

Elaine je rođena ovdje u Toole, Utah, od roditelja John i Lucile (Pezel) Visher.

Sa izvrsnim uspjehom svršila je ovački High School, a sa

polazila College of St. Mary of the Wasatch u Salt Lake City, Utah. Elaine je vjeoma talentirana i pametna na daljnjim naukama tako prosljediti. Inače je vrlo akтивna u svakom školskom potpovitvu.

Najveći odsjek je ponosan s ovačkim mladom članicom i ujedno joj svaku sreću i dobar uspjeh u njezinim daljnjim naukama, a njezinim roditeljima.

Elaine je rođena ovdje u Toole, Utah, od roditelja John i Lucile (Pezel) Visher.

Sa izvrsnim uspjehom svršila je ovački High School, a sa

polazila College of St. Mary of the Wasatch u Salt Lake City, Utah. Elaine je vjeoma talentirana i pametna na daljnjim naukama tako prosljediti. Inače je vrlo akтивna u svakom školskom potpovitvu.

Najveći odsjek je ponosan s ovačkim mladom članicom i ujedno joj svaku sreću i dobar uspjeh u njezinim daljnjim naukama, a njezinim roditeljima.

Elaine je rođena ovdje u Toole, Utah, od roditelja John i Lucile (Pezel) Visher.

Sa izvrsnim uspjehom svršila je ovački High School, a sa

polazila College of St. Mary of the Wasatch u Salt Lake City, Utah. Elaine je vjeoma talentirana i pametna na daljnjim naukama tako prosljediti. Inače je vrlo akтивna u svakom školskom potpovitvu.

Najveći odsjek je ponosan s ovačkim mladom članicom i ujedno joj svaku sreću i dobar uspjeh u njezinim daljnjim naukama, a njezinim roditeljima.

Elaine je rođena ovdje u Toole, Utah, od roditelja John i Lucile (Pezel) Visher.

Sa izvrsnim uspjehom svršila je ovački High School, a sa

polazila College of St. Mary of the Wasatch u Salt Lake City, Utah. Elaine je vjeoma talentirana i pametna na daljnjim naukama tako prosljediti. Inače je vrlo akтивna u svakom školskom potpovitvu.

Najveći odsjek je ponosan s ovačkim mladom članicom i ujedno joj svaku sreću i dobar uspjeh u njezinim daljnjim naukama, a njezinim roditeljima.

Elaine je rođena ovdje u Toole, Utah, od roditelja John i Lucile (Pezel) Visher.

Sa izvrsnim uspjehom svršila je ovački High School, a sa

polazila College of St. Mary of the Wasatch u Salt Lake City, Utah. Elaine je vjeoma talentirana i pametna na daljnjim naukama tako prosljediti. Inače je vrlo akтивna u svakom školskom potpovitvu.

Najveći odsjek je ponosan s ovačkim mladom članicom i ujedno joj svaku sreću i dobar uspjeh u njezinim daljnjim naukama, a njezinim roditeljima.

Elaine je rođena ovdje u Toole, Utah, od roditelja John i Lucile (Pezel) Visher.

Sa izvrsnim uspjehom svršila je ovački High School, a sa

polazila College of St. Mary of the Wasatch u Salt Lake City, Utah. Elaine je vjeoma talentirana i pametna na daljnjim naukama tako prosljediti. Inače je vrlo akтивna u svakom školskom potpovitvu.

Najveći odsjek je ponosan s ovačkim mladom članicom i ujedno joj svaku sreću i dobar uspjeh u njezinim daljnjim naukama, a njezinim roditeljima.

Elaine je rođena ovdje u Toole, Utah, od roditelja John i Lucile (Pezel) Visher.